

Het drama van Srebrenica

Jo Sterckx

Vakgroep Nederlandse en Zuid-Afrikaanse Studies

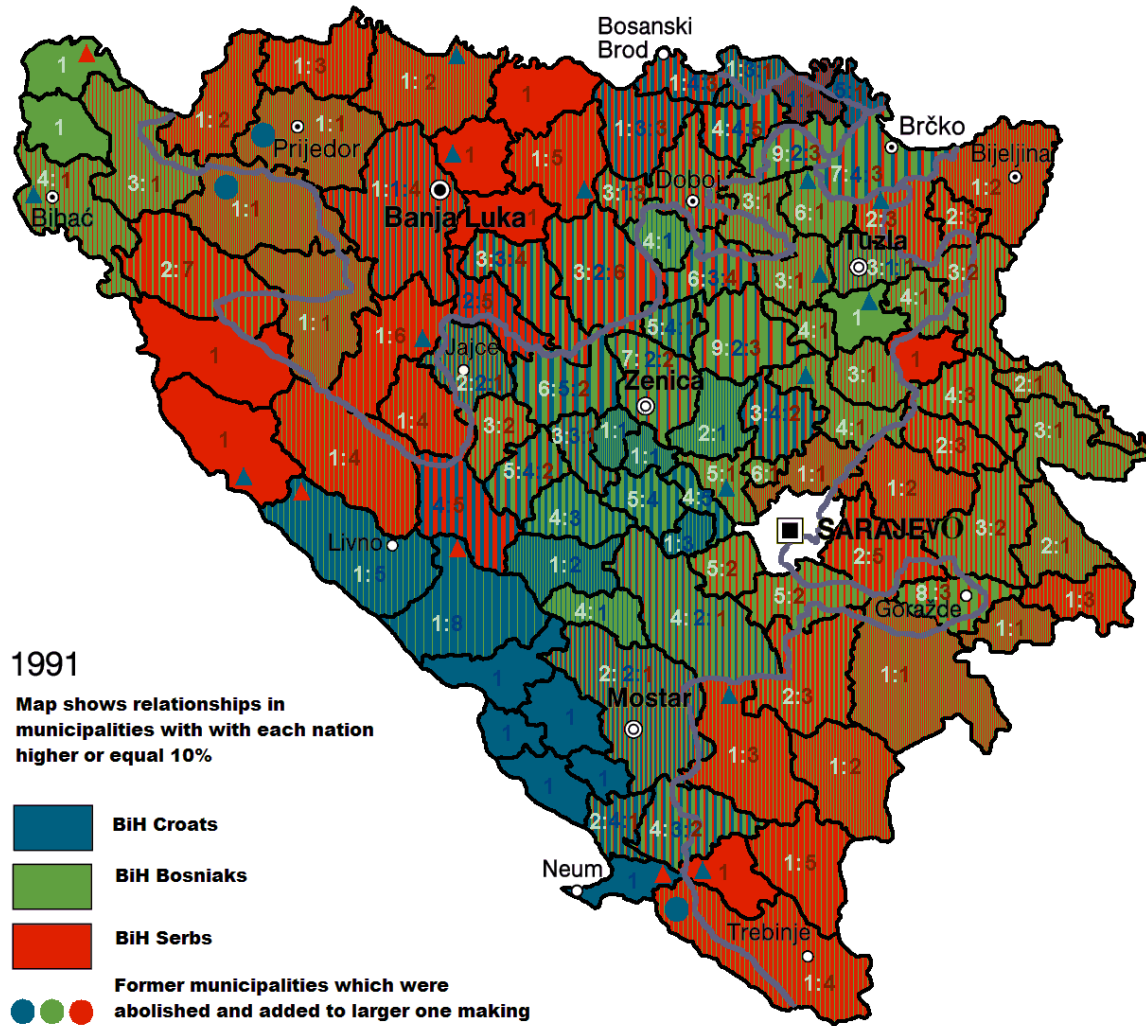
Adam Mickiewicz Universiteit Poznań

<http://ifa.amu.edu.pl/dutchafrikaans/>

Ex-Joegoslavië: Slovenië, Kroatië, Bosnië en Hercegovina, Servië, Montenegro, Macedonië

Ethnic composition before the war in BiH (1991)

1991

Map shows relationships in municipalities with with each nation higher or equal 10%

- BiH Croats
- BiH Bosniaks
- BiH Serbs
- Former municipalities which were abolished and added to larger one making majority nation in it minority <10% in new municipality
- Minority border villages (for nation which represents <10% in a municipality)

Historische context

- Disintegratie *Socialistische Federale Republiek Joegoslavië* (1991-1995)
- Bosnische oorlog (1992-1995)
- Oorlogsmisdaden: etnische zuivering, genocide, verkrachting
- Hoofdrospelers
  - Slobodan Milošević (Serviër), Radovan Karadžić en Ratko Mladić (Bosnische Serviërs)
  - Alija Izetbegović (Bosniër – Bosnische moslim/*Bosniak*)
  - Franjo Tuđman (Kroaat)
- Verenigde Naties – blauwhelmen
- Joegoslavië-tribunaal (Den Haag)

Up To \$5 Million Reward

Wanted

**For crimes
against humanity**

Slobodan Milosevic
President of the Federal
Republic of Yugoslavia

**For genocide and crimes
against humanity**

Radovan Karadzic

Ratko Mladic

Milosevic, Karadzic, and Mladic have been indicted by the United Nations International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia for crimes against humanity, including murders and rapes of thousands of innocent civilians, torture, hostage-taking of peacekeepers, wanton destruction of private property, and the destruction of sacred places. **Mladic and Karadzic** also have been indicted for genocide.

To bring **Milosevic, Karadzic, and Mladic** to justice, the United States Government is offering a reward of up to \$5 million for information leading to the transfer to, or conviction by, the International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia of any of these individuals or any other person indicted by the International Tribunal.

If you believe you have information, please contact the nearest U.S. embassy or consulate, or write the U.S. Department of State, Diplomatic Security Service at:

REWARDS FOR JUSTICE

Post Office Box 96781 • Washington, D.C. 20090-6781 U.S.A.
email: mail@dssrewards.net • www.dssrewards.net
1-800-437-6371 (U.S.A. Only)

- Srebrenica (evenals Tuzla, Sarajevo) – *veilige* enclave voor moslims binnen een door Bosnische Serviërs beheerst gebied – 30.000 inwoners
  - onder bescherming van VN-bataljon Dutchbat I, II en III (VN-vredesmacht)
  - Bosnisch-Servische troepen onder bevel van generaal Ratko Mladic
- Val van Srebrenica – 11 juli 1995
  - vlucht inwoners naar nabijgelegen Potocari
  - deportatie en massamoord op 7.000-8.000 moslimmannen
  - zwaarste genocide in Europa sinds WO II
- Verantwoordelijkheid?
- Buitenlandse hoofdrolspelers:
  - *Relus ter Beek*, Minister van Defensie
  - *Hans van Mierlo* Minister van Buitenlandse Zaken
  - *Wim Kok*, Minister-President
  - *Bernard Janvier*, VN-functionaris
  - *Thom Karremans*, commandant Dutchbat III in Srebrenica

- 1995 – *Debriefingsrapport* Dutchbat
  - geen getuigen etnische zuivering
  - voorkoming meer slachtoffers
  - vernietiging fotorolletjes met bewijzen
- 1996 – *Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie (NIOD)* – officieel historisch onderzoek (directeur Hans Blom)
- 2002 – NIOD-rapport
  - "Srebrenica, een 'veilig gebied' – reconstructie, achtergronden, gevolgen en analyses van de val van de *safe area* Srebrenica" (6.600 bladzijden)

- NIOD-rapport
  - schuld van de politieke en militaire top
  - missie met onhelder mandaat
  - gebied omschreven als Safe Area zonder duidelijke definitie
  - vrede handhaven waar geen vrede was
  - geen diepgaande informatie van Canadese voorgangers
  - zonder adequaat te zijn opgeleid voor deze specifieke taak in die specifieke omstandigheden
  - politieke en militaire intenties van strijdende partijen onduidelijk
  - vertrouwen in de bereidheid van de hogere niveaus in de VN-leiding het luchtwapen in te zetten in geval van problemen
  - zonder duidelijke exit-strategie
- VN-mandaat
  - instructie – niet met militaire middelen reageren, alleen als de eigen veiligheid van de blauwhelmen in gevaar kwam mocht gericht worden geschoten
  - militaire krachtverhoudingen maakten Dutchbat in een eventueel gevecht kansloos
  - er bestonden bij het hoofdkwartier in Zagreb grote aarzelingen het luchtwapen te hanteren; zeker massale luchtaanvallen waren feitelijk uitgesloten

- April 2002 – val van kabinet-Kok II – verantwoordelijkheid ⇔ schuld
- 2002 – vondst +/- 60 lichamen
- 2003 – parlementaire enquête
  - “VN liet Dutchbat stikken”
  - Zwijgplicht
- 2005 – identificatie 1.500 lichamen
- 2006 – draaginsigne voor 470 Dutchbatters “als symbool van erkenning voor de ongeveer 850 militairen die in moeilijke omstandigheden naar eer en geweten hebben gefunctioneerd en ten onrechte gedurende langere tijd in een negatief daglicht zijn gesteld”
- Juni 2007 – aanklacht tegen Nederland namens nabestaanden van slachtoffers
- Toekenning tientallen miljoenen aan hulp voor Bosnië en Herzegovina
- Onderzoek in programma van geschiedenislessen op Nederlandse scholen
- 2010 – aanklacht tegen commandant Karremans
  - onderzoek Openbaar Ministerie (OM)
- ?
  - Antimoslimstemming
  - Dutchbatters op de hoogte van genocide

FOKKE & SUKKE

KIJKEN TERUG

ALS WE ÉÉN DING
GELEERD HEBBEN
VAN SREBRENICA...

...DAN IS HET
HOE JE 'T UIT-
SPREEKT.

RGVT

Karremans-gevoel

DUTCHBAT III

"Ik kom uit een omgeving waar militairen niet bestonden. Mijn vader en moeder hadden een hekel aan het leger. Ik dacht daar toen al anders over. Mij leek het prachtig. Helikopter in en uit, schieten, rennen, lekker vies worden. Ik stond er nooit bij stil dat er een uitzending aan vast zat. Maar goed, we gingen samen, en samen zouden we de klus wel klaren. Wij gingen het regelen. Mooie taak, met goede spullen. Dat werd er gezegd. De werkelijkheid bleek toch anders. Ik heb tijdens de confrontaties met het oorlogsgeweld doodsangsten gekend. Ik heb gewonden in mijn armen gehad. Eén daarvan was een halfdood kind. Nog steeds heb ik last van flashbacks en daar moet ik mee leven."